

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. Vtrum Homo Viator possit aliquid apud Deum mereri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

gno sit meritum ex Justitia, seu habeat vim exactivam remunerationis, non item meritum de congruo, quod respicit Liberalitatem.

842. Magis adhuc explicatur à Card. de Lugo. Ad meritum de Congruo requiritur, ut opus tale sit, quod quidem æquale non sit præmio tali, possit tamen prudenter movere retributorem ad præmium tantæ præstantiæ largiendum. v. g. si privatus miles egregium facinus Imperatore dignum præstitisset, posset quidem Rex prudenter moveri ad dandum illi præmium etiam Imperatori conveniens, posset tamen etiam dare inferius præmium illo quod Imperatorem decet, absque eo quod miles conqueri posset. Quodsi verò Rex vellet stabularium ob curam equi benè præstitam, adoptare in filium, imprudenter agere censeretur, & ideo illa equi cura ne quidem de congruo meretur adoptionem.

Econtra, quando Militum Imperator seu Dux, egregiam de hoste victoriam refert, dignus est, quem Rex triumphalibus honoribus exornet, & majorem etiam auctoritatem in rebus bellicis concedat &c. ita ut nisi Rex aliquid hujusmodi aut æquivalens præstet, non censeatur Dux condignè præmiatus fuisse, cum præmium non esset æquale operi præstito à tali Persona.

843. Observandum autem est, quòd hic non accipiatur æqualitas operis ad præmium, prout accipi solet æqualitas in contractibus, quo sensu rectè negavit S. Paulus, condignas esse passiones hujus temporis ad futuram gloriam. Mereri enim, inquit acutè Card. de Lugo *disp. 24. de Pœnit. n. 10.* non est emere pro æquali pretio æqualitatem rei, sed est seminare apud æquitatem & gratitudinem Principis. quare æqualitas Meriti non est sicut æqualitas pretij, sed sicut seminis in corde Principis fecundissimi.

Colligitur insuper ex dictis, Condignitatem non residere adæquatè in intrinseca præstantia operis secundum se spectati, sed prout dignificatur à persona operante, ut deinceps dicetur.

CONTROVERSIA II.

Utrum Homo Viator possit aliquid apud Deum Mereri.

844. Doctrina Catholica est, hominem posse verè & simpliciter mereri apud Deum in ordine ad salutem æternam, cooperando Gratia quam accipit à Deo. Eccles. 16. *Misericordia facit unicuique locum secundum meritum operum suorum.* Sapient. 5. *Iusti in perpetuum vivunt, & apud Dominum est merces eorum.* Matth. 5. *Merces vestra copiosa est apud Deum.* & alibi passim.

Congruentia duplex est. Prima desumitur ex eo, quòd opera bona fiant cum respectu ad beneplacitum Dei: ergo sicut quando quis facit aliquid in alterius hominis utilitatem, meretur retributionem, ita quando quis facit aliquid in ho-

norem Dei, meretur retributionem. Secunda. Quia in omni Republica bene ordinata, capite non solum proponi pœnas ad absterrendum ab operibus malis, sed etiam præmia, ut alliciantur subditi ad opera Bona.

Testimonia Scripturæ, quibus utuntur heretici, non faciunt ad rem, quia vel loquuntur de operibus Legis Veteris, quali adhuc essent necessaria ad Justitiam, quod negat Scriptura, vel de operibus purè naturalibus, vel de operibus factis in statu peccati: de quibus videndi Contraversistæ.

Inter DD. Catholicos est Controversia, utrum Merita hominis iusti habeant ex Natura sua Condignitatem ad præmium vitæ æternæ, vel solum ex promissione Dei. Negant condignitatem illam Durandus & VValdensis, quibus accedunt videtur P. Coniunk.

845. Dicendum tamen & affirmandum est, cum communi sententia, quæ probatur primis ex Scriptura Sap. 3. *Deus tentavit eos, & invenit illos dignos sè.* Ad Coloss. 1. *Non cessamus pro vobis orantes, ve ambuletis dignè Deo per omnia placentes.* & paulò post. *Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum.* 2. ad Thessalon. 1. *Ut digni habeamini in regno Dei, pro quo & patimini.* Quæ omnia debent in sensu proprio accipi, cum nihil obstat, & longè firmiter ratio accedat, quàm quæ pro contraria opinione fuerit videtur.

846. Probatur. 2. à posteriori. Si dignitas operis ad præmium vnicè proveniret ex illa promissione Dei, sequeretur, quòd homo peccator eliciens contritionem, mereretur de congruo primam gratiam & Justificationem, consequens est absurdum. Sequela probatur. Non Deus hujusmodi actui promissit Justificationem.

847. Probatur 3. à pari. Peccata merentur pœnam quæ infligitur, de condigno: Ergo etiam Bona opera merentur de condigno præmium quod retribuitur. Antecedens fatetur contraversarij. Consequentia probatur ex comparatione quam facit Scriptura 2. ad Thessalon. 1. *Iustum est apud Deum retribuere tribulationem ijs qui vos tribulant, & vobis, qui tribulamini, requiem nobiscum.* Item 2. ad Cor. 5. *Ideo contendimus sive absentes sive præsentem placere illi, omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut unusquisque referat propria corporis prout gessit, sive bonum sive malum.* In his affirmatur apertè, exerceri à Deo Justitiam tam in retribuendo pro bonis quàm pro malis operibus: atqui opera mala non habent suam condignitatem & exigentiam ex promissione: ergo et bona opera. Hinc patet, ad probandam prædictam Conclusionem commodè afferri posse omnes illos Scripturæ Textus, quibus Gloria vocatur merces, & quibus Deus dicitur eam dare ex Justitia, quæ sanè sunt innumera; Sed eluduntur ab adversarijs, quòd fundentur in promissione. Ceterum promissio facta non excludit hujusmodi condignitatem & exigentiam, ut patet in par-

quos Deus etiam minatus est. Quo sensu dixit etiam Tridentinum *sess. 6. c. 16.* bene operantibus proponendam esse vitam æternam, tanquam mercedem ex Dei promissione bonis ipsorum meritis & operibus reddendam.

848. Probatur denique ratione à priori. Gratia est semen Gloriam, & constituit filium adoptivum ac Hæredem vitæ æternæ: ergo ipsius operationes supernaturales & ex se meritoria, merentur de condigno præmium dignum filio Dei, sunt enim operationes filij Dei: atqui nullum aliud præmium est dignum & commensuratum dignitati filij Dei, nisi quod vel est ipsa vita æterna, seu augmentum illius, aut quod ad ipsam intrinsecè ordinatur, sicut augmentum Gratia. Ergo &c.

849. Obijciunt 1. illud ad Rom. 8. Non sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam. R. 1. S. Paulum voluisse solum negare nostris operibus Æqualitatem Arithmetici præij ad mercedem, non autem æqualitatem proportionis, qualis est feminis etiam minimi ad gignendum fructum maximum apud æquitatem Remaneratoris, ut supra notavi ex Card. de Lugo, & eandem responsionem tradit reipsa Suarez n. 18. R. 2. Cum Ruaro, Bellarm. & Suarez, S. Paulum comparasse cum gloria æterna passionibus externis & materialiter sumptis, quæ utique non habent ullam condignitatem. Patet ex ipso contextu: dixerat enim prius: *Quicumque spiritui Dei aguntur, hi sunt filij Dei, si autem filij & hæredes, hæredes quidem Dei, coheredes autem Christi: si tamen compatimur, ut & conglorificemur.* deinde subiungit. *Existimo enim, quod non sunt condignæ passionibus &c.* nempe, nisi eas toleremus constituti in gratia, & filij Dei: nam secundum se considerate sunt leves & momentaneæ, ut dixit idem Apostolus 2. ad Corinth. 4.

850. Obijciunt 2. Vita æterna vocatur in S. litteris, Gratia. ergo nostra opera non habent ex se condignitatem & æqualitatem ad illam ut ad præmium. Quod enim est Gratia, non est debitum. R. Vocari Gratiam in radice, quatenus ipsæ operationes procedunt ex gratia.

Obijciunt 3. Axioma Theologorum, quod Deus præmiat nostra merita ultra condignum. R. Illud estatum diversos recipere sensus, in quibus verificatur. Primus, quod nostra opera secundum se spectata, seclusa dignificatione proveniente à Gratia sanctificante, non sunt condigna, ut paulo ante dictum est. Secundus sensus esse potest, præmium condignum suscipere magis & minus, & esse triplex, sicut pretium iustum dicitur esse triplex, summum, medium & infimum: Vnde Deus dando summum censetur præmiare ultra condignum. Tertius sensus esse potest, quod Deus ultra præmium essentielle condignum, addat præmia accidentalitè.

851. Obijciunt 4. Opus aliunde debitum non meretur aliquid de condigno, ut patet in operibus mancipiorum: sed nostra opera sunt

Deo infinitis titulis debita: ergo nihil meretur apud Deum de condigno. R. Distinguendo maiorem. Non meretur de condigno, ita ut obligetur Dominus ad præmiandum, transeat; ita ut habeat proportionem & connaturalem exigentiam præmij, nego maiorem. Immo & mancipiorum opera hoc modo sunt præmio digna. Vtrum autem posset Deus per absolutam potentiam contra exigentiam hanc agere, penderet ex eo, an Deus posset huiusmodi dispensationem compensare, quod hic non examinamus.

Obijciunt 5. Inter finitum & infinitum nulla est proportio: sed nostra opera sunt valoris finiti, vita æterna saltem ratione durationis est infinita: ergo non potest esse præmium de condigno. R. Argumentum probaturum, quod Deus puniat peccatum mortale ultra condignum, cum sit finita malitiæ, poena autem secundum durationem infinita. Negandum est itaque secundum membrum minoris, nempe infinitudinem durationis esse simpliciter infinitudinem, quæ tollat proportionem inter meritum & præmium. Ratio est, quia actibus supernaturalibus hominis iusti, debetur vita æterna, sicut Hæreditas filio adoptivo: hæreditas autem non datur ad tempus, sed in perpetuum, & vita Beata, ut sit beatitudo & felicitas, debet habere perpetuitatem.

852. Obijciunt 6. Si opera nostra ex natura rei mererentur de condigno Gratiam & gloriam, sequeretur à fortiori, quod Merita Christi auxilient gratiam & gloriam in Christo; sequeretur item, quod unus homo posset de condigno mereri gloriam alteri, cedendo nimirum Jure suo, sicut potest in alijs cedere Jure quod habet in favorem alterius. Vtrumque consequens est absurdum. R. Negando utramque sequelam. Primam quidem ideo, quia Christus habuit suam Gloriam in gradu quem Deus illi decrevit, antecederet ad omne meritum, & præsupponebatur priori naturæ, neque debebat gloria esse præmium illius, ut traditur in Tract. de Incarnat. Gloria autem non augetur Successivè, sicut Gratia & Jus ad gloriam. Secunda verò sequela (de qua tamen agitur in lib. de Incarnat.) interea negatur, & datur disparitas inter alia Jura & Jus ad gloriam, cui ex speciali ratione nemo potest cedere in favorem alterius. Neque refert, quod Christus Dominus potuerit eam alijs mereri de condigno. Nam ejus merita erant Valoris Infiniti, nec per hoc fecit jacturam in propria gloria.

853. Obijciunt 7. Valor nostrorum operum habet se sicut valor monetæ, aut valor laboris diurni alicujus Mercenarij: sed horum valor provenit à forma extrinseca, & quidem arbitraria, institutionis seu taxationis factæ à Magistratu, vel conventionis inter locantem & conducen-tem &c. ergo idem de valore nostrorum operum dicendum est. Respondetur, negando maiorem & paritatem. Disparitas patet ex dictis, nempe quia homo iustus per gratiam sanctificantem ordi-

dinatur intrinsecè ad felicitatem supernaturalem, quæ cùm sit capax augmenti, & respectu filij adoptivi ejusdemq; operis boni, non sit aliud præmiũ proportionatum, præterquam augmentum æternæ Gloriæ, inferitur, opera habere intrinsecam condignitatem cum tali præmio, seclusâ omni conventionem aut arbitrariâ taxatione. Metallum autem non habet ejusmodi ordinationem ad commutationes & commercium humanum, nec vnus homo ordinatur per aliquid intrinsecum ad alterum, &c.

CONTROVERSIA III.

Quinam Virtutum actus mereantur de condigno vitam æternam.

854. **P** Adamus Tannerus q. 6. n. 89. docet, nullum actum, quantumvis supernaturalem & procedentem ab homine iusto, mereri de condigno vitam æternam, nisi vel sit actus charitatis, vel à charitatis actu imperetur. Pro eadem sententia citantur Granadus, Scotus, Gabr: Durand. Bellarm. Lorca. Philippus à SS. Trinitate.

Dicendum tamen est cum recepta aliorum doctrina, quemvis actum supernaturalem laudabilem viatoris iusti, mereri de condigno vitam æternam, etiamsi nullo modo, hoc est, nec elicitive nec imperative procedat à Charitate. Probat 1. Ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 16. & can. 32. asserente, iustos mereri illis operibus, quæ in gratia faciunt, vitam æternam, tanquam mercedem bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddendam. Fundamentum ita statuendi habuit in Scriptura, vbi præbent potum aquæ frigida promittitur merces. Quod si ibi sermo esset de actu Charitatis erga Deum, non erat causa cur Christus adderet: *amen dico vobis non perdet mercedem suam*: volens rationem dubitandi propter vilitatem operis prævenire. Accedit sensus communis fidelium, qui indubitanter existimant, se per omnes actus honestos supernaturales morales, mereri augmentum Gratiæ.

Ratio à priori est, quia omnes actus supernaturales sunt actus aliquo modo ex objecto divini, utpote habentes beneplacitum Dei pro regula suæ honestatis, ut præcedente lib. exposui, & insuper conveniunt filio Dei, suntque laudabiles ac meritorij alicujus præmij, competentis filio Dei: atqui nullum præmium præter augmentum gratiæ & gloriæ, est præmium competens filio Dei; nam hoc præmium debet excedere omne præmium, quod potest homo per actus naturales condignè mereri: ergo omnes actus supernaturales honesti merentur de condigno vitam æternam.

855. Objicit P. Tannerus 1. Concilium Tridentinum, quod can. 26. requirit, ut opera iustorum sint in Deo facta, hoc autem videtur sonare actum Charitatis. 2. Omnia opera superna-

turalia rectè dicuntur facta in Deo, hoc est, facta in fide, quæ credimus Deum remuneratorem esse: nullum enim opus supernaturale honestum datur in via, nisi ex fide in Deum remuneratorem fidem nostram. Præterea sensus illius canonis est satis apertus, nempe damnantur allicientes, quod iusti non debeant expectare æternam retributionem pro operibus quæ in Deo sunt facta. Sensus, inquam, & intentio Canonis est, agnare discrimen inter opera facta in Deo, hoc est, in statu Gratiæ, & inter opera facta in statu peccati, quod scilicet iustus pro prioribus quidem, non autem pro posterioribus, expectare debet retributionem æternam.

856. Objicit idem 2. S. Thomam, q. 114. a. 4. nec potest negari, esse explicatè difficultas. Nam licet Granadus & Ovidius respondeant, tamen solummodo asseri à S. Thoma, quod bona opera debeant procedere ab homine habente habitum Charitatis, hæc tamen interpretatio vix videtur posse cum textu consistere, cum S. Thomas actus meritorios expressè requirat, ut à Charitate imperentur. Cæterum quæcumque hoc locumens fuerit S. Thomæ, fatetur ipse P. Tannerus & ostendit Suarez, S. Thomam alibi nobiliter sentire.

CONTROVERSIA IV.

An donum intrinsecè supernaturale, sit esse præmium actus quoddam substantiam naturalem.

857. **P** Gabriel Vasquez d. 189. n. 126. docet, ante actum fidei supernaturalem, dari in infidelibus actus bonos naturales, qui mereantur de congruo donum supernaturale, hoc est, illuminationem quæ requiritur ad elicendum imperium fidei.

Dicendum tamen est, non dari huiusmodi meritum de congruo, quantumvis illi actus eliciantur ex meritis Christi. Probat 1. Audientiam Conciliorum, quæ definiunt, fidem esse initium Justificationis, ut habet Tridentinum, sess. 6. c. 1. Atqui initium Justificationis dicitur illud, quod conducit primò in ratione meriti ad Justificationem: ergo actum fidei nullum præcedit meritum, cuius præmium sit ipse actus fidei. Expresse hoc S. Augustinus lib. de Grat. Christi c. 21. in illa verba Pauli ad Ephes. 2. *Gratiâ salvi facti estis per fidem, & hoc non ex vobis, sed Dei donum est, meritis operibus, ut ne quis gloriatur.* ex his inquam verbis concludit S. Augustinus hoc modo. *Illud ergo unde incipit omne meritum, sine merito accepimus, id est ipsam fidem.*

Respondebit aliquis, S. Augustinum loqui de merito condigno. Sed contra. S. Augustinus concedit meritum ante remissionem peccatorum, & negat meritum ante fidem: atqui ante remissionem peccatorum non datur meritum de condigno,